

**Türkiye ile Avrupa Ekonomik Topluluğu arasında bir ortaklık yaratan
Andlaşma ve eklerinin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair Kanun**

(Resmî Gazete ile yayımı : 12 . 2 . 1964 - Sayı : 11631)

No.
397

Kabul tarihi
4 . 2 . 1964

MADDE 1. — 12 Eylül 1963 tarihinde Ankara'da imzalanmış olan «Türkiye ile Avrupa Ekonomik Topluluğu arasında bir Ortaklık Yaratan Andlaşma» ile buna ekli «Geçici Protokol», «Mali Protokol», «Son Senet», «Bildiriler» ve «İşgücü Mektubu» nun onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

10 Şubat 1964

**TÜRKİYE İLE AVRUPA EKONOMİK TOPLULUĞU ARASINDA BİR ORTAKLIK
YARATAN ANLAŞMA**

BASLANGIÇ

Bir yandan,
Türkiye Cumhurbaşkanı,
Öte yandan,
Majeste Belçikalılar Kralı,
Federal Almanya Cumhurbaşkanı,
Fransa Cumhurbaşkanı,
İtalya Cumhurbaşkanı,
Altes Ruoyal Lüksemburg Büyük Düşesi,
Majeste Holânda Kraliçesi,
ve Avrupa Ekonomik Topluluğu Konseyi,

Türk halkı ile Avrupa Ekonomik Topluluğu içinde bir araya gelmiş halklar arasında gittikçe daha sıkı bağlar kurmaya **AZİMLİ OLARAK**;

Türkiye ve Avrupa Ekonomik Topluluğundaki yaşama şartlarının, hızlandırılmış bir ekonomi ilerleyişi ve uyumlu bir alış veriş genişlemesi ile devamlı olarak iyileşmesini, böylece Türkiye ekonomisi ile Topluluk üyesi Devletlerin ekonomileri arasındaki arayı azaltmayı sağlamaya **KARARLI OLARAK**;

Türk ekonomisinin kalkınmasının ortaya koyduğu özel sorunları ve belli bir sürede Türkiye'ye bir ekonomik yardım yapılması gerekliliğini **GÖZ ÖNÜNDE BULUNDURARAK**;

Türk halkının yaşama seviyesini iyileştirme çabasına, Avrupa Ekonomik Topluluğunun getireceği desteğin, ilerde Türkiye'nin Topluluğa katılmasını kolaylaştıracağını **KABUL EDEREK**;

Avrupa Ekonomik Topluluğunu kuran Andlaşmanın esindiği ülküyü birlikte izliyerek, barış ve hürriyet güvencesini pekleştirmeye **AZMEDEREK**;

Avrupa Ekonomik Topluluğunu kuran Andlaşmanın 238 nci maddesi uyarınca Türkiye ile Avrupa Ekonomik Topluluğu arasında ortaklık yaratan bir anlaşma akdini **KARARLAŞTIRMISLAR** ve bunun için

TÜRKİYE CUMHURBAŞKANI :

Dışişleri Bakanı Bay Feridun Cemal ERKİN'İ

MAJESTE BELÇİKALILAR KRALI :

Başbakan Yardımcısı ve Dışişleri Bakanı Bay Paul Henri SPAAK'İ

FEDERAL ALMANYA CUMHURBAŞKANI :

Dışişleri Bakanı Bay Gerhard SCHROEDER'İ

FRANSA CUMHURBAŞKANI :

Dışişleri Bakanı Bay Maurice COUVE de MURVILLE'İ

İTALYA CUMHURBAŞKANI :

Hazine Bakanı Bay Emilio COLOMBO'YU

ALTES RUAYAL LÜKSEMBURG BÜYÜK DÜŞESİ :

Hükümet Başkanı Yardımcısı ve Dışişleri Bakanı Bay Eugène SCHAUS'U

MAJESTE HOLANDA KRALİÇESİ :

Dışişleri Bakanı Bay Joseph M. A. H. LUNS'U ve **AVRUPA EKONOMİK TOPLULUĞU KONSEYİ :**

Avrupa Ekonomik Topluluğu Konseyinin şimdiki Başkanı ve Holanda Dışişleri Bakanı Bay Joseph M. A. H. LUNS'U

tam yetki ile atamışlardır. Adları geçenler, yetki belgelerinin karşılıklı olarak verilmesinden ve bunların usul ve şekil bakımından uygunluklarının anlaşılmasından sonra, aşağıdaki hükümler üzerinde uyuşmuşlardır;

KISIM : I

İLKELER

Madde — 1.

Bu Andlaşma ile Türkiye ile Avrupa Ekonomik Topluluğu arasında bir Ortaklık kurulmuştur.

Madde — 2.

1. Anlaşmanın amacı, Türkiye ekonomisinin hızlandırılmış kalkınmasını ve Türk halkının geliştirilme seviyesinin ve yaşama şartlarının yükseltilmesini sağlama gereğini tümü ile göz önünde bulundurarak, Taraflar arasındaki ticari ve ekonomik ilişkileri aralıksız ve dengeli olarak güçlendirmeyi teşvik etmektir.

2. Yukarıki fıkrada belirtilen amaçların gerçekleştirilmesi için 3, 4 ve 5 nci maddelerde gösterilen şartlara ve usullere göre bir gümrük birliğinin gittikçe gelişen şekilde kurulması öngörülmüştür.

3. Ortaklığın :

a) Bir hazırlık dönemi,

b) Bir geçiş dönemi,

c) Bir son dönemi,

vardır.

Madde — 3.

1. Hazırlık döneminde Türkiye, geçiş dönemi ve son dönem boyunca kendisine düşecek yükümleri üstenebilmek için, Topluluğun yardımı ile ekonomisini güçlendirir.

Bu hazırlık dönemine ve özellikle Topluluğun yardımına ilişkin uygulama usulleri, Anlaşma-ya ekli Geçici Protokol ile Malî Protokolde belirtilmiştir.

2. Hazırlık döneminin süresi, Geçici Protokolde öngörülen usullere uygun uzatma dışında, beş yıldır.

Geçiş dönemine, Geçici Protokolün 1 nci maddesinde öngörülen şartlara ve usullere uyularak geçilir.

Madde — 4.

1. Geçiş döneminde Âkîd Taraflar, karşılıklı ve dengeli yükümler esası üzerinden:

— Türkiye ile Topluluk arasında bir gümrük birliğinin gittikçe gelişen şekilde yerleşmesini,
— Ortaklığın iyi işlemlerini sağlamak için Türkiye'nin ekonomik politikalarının Topluluğun-kilere yaklaştırılmasını, bunun için de gerekli ortak eylemlerin geliştirilmesini sağlarlar.

2. Bu dönemin süresi, birlikte öngörülebilecek istisnalar saklı kalmak üzere, on iki yılı ge-çemez. Bu istisnalar, gümrük birliğinin makûl bir süre içinde kurulup tamamlanmasına engel olamaz.

Madde — 5.

Son dönem gümrük birliğinin dayanır ve Âkîd Tarafların ekonomi politikaları arasındaki koor-dinasyonun güçlendirilmesini gerektirir.

Madde — 6.

Ortaklık rejiminin uygulanmasını ve gittikçe gelişmesini sağlamak için Âkîd Taraflar, Anlaşma ile verilen görevlerin sınırları içinde eylemde bulunan bir Ortaklık Konseyinde toplanır-lar.

Madde — 7.

Âkîd Taraflar, bu Anlaşmadan doğan yükümlerin yerine getirilmesini sağlayıcı her türlü ge-nel ve özel tedbirleri alırlar.

Taraflar, Anlaşma hedeflerinin gerçekleştirilmesini tehlikeye düşürebilecek her türlü ted-birden sakınırlar.

KISIM : II

GEÇİŞ DÖNEMİNİN UYGULANMAYA KONMASI

Madde — 8.

4 nci maddede anılan amaçların gerçekleşmesi için Ortaklık Konseyi, geçiş döneminin başlama-sından önce ve Geçici Protokolün 1 nci maddesinde öngörülen usule göre, Topluluğu kuran Andlaş-manın kavradığı ve göz önünde bulundurulması gereken alanlarla, özellikle bu Kısımda gözetilen-lere mahsus hükümlerin uygulama şartlarını, usullerini, sıra ve sürelerini ve yararlı görülecek her türlü korunma kurallarını tesbit eder.

Madde — 9.

Âkîd Taraflar, Anlaşmanın uygulanma alanında, 8 nci maddenin uygulanması ile ilgili olarak ortaya konabilecek özel hükümler saklı kalmak üzere, uyrukluğ dolayısıyla uygulanan her türlü ayırımın, Topluluğu kuran Anlaşmanın 7 nci maddesinde anılan ilke uyarınca yasak olduğunu ka-bul ederler.

BÖLÜM : 1.**GÜMRÜK BİRLİĞİ****Madde — 10.**

1. Anlaşmanın 2 nci maddesinin 2 nci fıkrasında öngörülen gümrük birliği, mal alışverişlerinin tümünü kapsar.

2. Gümrük Birliği :

— Topluluk üyesi Devletlerle Türkiye arasında, ithalatta olduğu gibi ihracatta gümrük vergileri ve eşit etkili resimlerin ve miktar kısıtlamalarının, millî üretime, Anlaşmanın hedeflerine aykırı bir koruma sağlamayı gözeten eşit etkili başka her türlü tedbirin yasaklanması;

— Türkiye'nin üçüncü memleketlerle ilişkilerinde, Topluğun Ortak Gümrük Tarifesinin kabulünü ve Topluğa dış ticaret konusunda uygulanan sair mevzuata yaklaşmayı kapsar.

BÖLÜM : 2.**TARIM****Madde — 11.**

1. Ortaklık rejimi, Topluğun ortak tarım politikasını göz önünde bulunduran özel usullere göre, tarım ve tarım ürünleri alışverişini de kapsar.

2. Tarım ürününden, Topluğa kuran Anlaşmanın II nci Ekinin konusu olan ve sözü edilen Anlaşmanın 38 nci maddesinin 3 ü fıkrası hükümlerinin uygulanması ile halen tamamlanmış bulunan listede sayılı ürünler auladır.

BÖLÜM : 3.**EKONOMİK NİTELİKTEKİ SAİR HÜKÜMLER****Madde — 12.**

Âkid Taraflar, aralarında serbest işçi akımını kademeli olarak gerçekleştirmek için, Topluğa kuran Anlaşmanın 48, 49 ve 50 nci maddelerinden esinmekte olmuşlardır.

Madde — 13.

Âkid Taraflar, yerleşme serbestliği kısıtlamalarını aralarında kaldırmak için, Topluğa kuran Anlaşmanın 52 ilâ 56 nci (dâhil) maddeleri ile 58 nci maddesinden esinmekte olmuşlardır.

Madde — 14.

Âkid Taraflar, hizmet edimi serbestliği kısıtlamalarını aralarında kaldırmak için, Topluğa kuran Anlaşmanın 55, 56 ve 58 ilâ 65 nci (dâhil) maddelerinden esinmekte olmuşlardır.

Madde — 15.

Topluğa kuran Anlaşmanın ulaştırma ile ilgili hükümlerinin ve bunların uygulanması dolayısıyla girilmiş olan tasarrufların Türkiye'ye tesmili şartları ve usulleri, Türkiye'nin coğrafya durumu göz önünde bulundurularak düzenlenir.

Madde — 16.

Âkid Taraflar, Topluluğu kuran Anlaşmanın üçüncü büyük bölümünün 1 nci kısmında yer alan rekabet, vergileme ve mevzuatın yaklaştırılması ile ilgili hükümlerde anılan ilkelerin, ortaklık ilişkilerinde uygulanması gerektiğini kabul ederler.

Madde — 17.

Anlaşmaya Taraf olan her Devlet, ekonomisine, fiyat seviyesi kararlılığı içinde devamlı ve dengeli bir genişleme sağlarken, genel ödeme bilânçosuna denge sağlamak ve parasına olan güveni devam ettirmek için gerekli ekonomi politikasını uygular.

Taraf Devlet, bu hedeflere ulaşmak için konjonktür politikası ve özellikle malî politika ve para politikası uygular.

Madde — 18.

Anlaşmaya Taraf olan her Devlet, bambaşka kurları konusunda Ortaklık amaçlarının gerçekleştirilmesini sağlamaya elverişli bir politika uygular.

Madde — 19.

Türkiye ve Topluluk üyesi Devletler, Anlaşmanın uygulanmasında mal, hizmet, sermaye ve kişi akımının aralarında serbestleştirildiği ölçüde, mal, hizmet ve sermaye alışverişlerine ilişkin ödeme veya transferlerle ücret ve sermaye transferlerinin, alacaklım veya faydalananların ikamet ettikleri memleket parasiyle yapılmasına müsaade ederler.

Madde — 20.

Âkid Taraflar, Anlaşma amaçlarının gerçekleştirilmesine yarayan Türkiye ile Topluluk üyesi Devletler arasındaki sermaye hareketlerini kolaylaştırmak için aralarında danışırlar.

Âkid Taraflar, Topluluk memleketlerinden gelen ve Türk ekonomisinin kalkınmasına yardımcı olabilecek sermayelerin Türkiye'de yatırımını teşvik eden her çeşit aracı araştırmaya çabalarlar.

Her üye Devlet ülkesinde ikamet edenler, Türkiye'nin başka bir üye Devlete veya üçüncü bir memlekte tanıdığı bütün kolaylıklardan, özellikle yabancı sermaye cylemi ile ilgili kambiyo ve vergi konularındaki kolaylıklardan yararlanırlar.

Madde — 21.

Âkid Taraflar, üçüncü memleketlerin ileride Topluluğa katılmaları veya ortak olmaları halleri de dâhil olmak üzere, üçüncü memleketler karşısındaki ticaret politikalarının koordinasyonunu ve bu alandaki karşılıklı çıkarlarının korunmasını sağlamaya elverişli bir danışma usulünü hazırlama konusunda anlaşmışlardır.

KISIM : III**GENEL VE SON HÜKÜMLER****Madde — 22.**

I. Anlaşma ile belirtilen amaçların gerçekleştirilmesi için, Anlaşmanın öngördüğü hallerde Ortaklık Konseyinin karar yetkisi vardır. İki taraftan her biri, verilmiş kararların yerine getirilmesinin gerektirdiği tedbirleri almakla yükümlüdür. Ortaklık Konseyi yararlı tavsiyelerde bulunabilir.

2. Ortaklık Konseyi, Anlaşmanın hedeflerini gözönünde tutarak, ortaklık rejimi sonuçlarını belli aralıklarla inceler. Bununla beraber, hazırlık dönemi boyunca bu incelemeler bir görüş teatisi sınırları içinde kalır.

3. Geçiş döneminin başlaması ile, ortaklık rejiminin gerçekleşmesi yolunda, Anlaşma amaçlarından birine ulaşmak için, Âkid Tarafların bir ortak davranışı gerekli görüldüğü takdirde, Anlaşma bunun için gerekli davranış yetkisini öngörmese bile, Ortaklık Konseyi uygun kararları alır.

Madde — 23.

Ortaklık Konseyini, bir yandan Türkiye Hükümetinden üyeler, öte yandan, Topluluk üyesi Devletler Hükümetlerinden, Konseyinden ve Komisyonundan üyeler meydana getirir.

Ortaklık Konseyi üyeleri, iktüzüğün öngördüğü şartlarla kendilerini temsil ettirebilirler.

Ortaklık Konseyi, kararlarını oy birliği ile alır.

Madde — 24.

Ortaklık Konseyi başkanlığı, altışar aylık süreler için Türkiye ile Topluluk temsilcilerinden biri tarafından, sıra ile yapılır. İlk başkanlık süresi Ortaklık Konseyi kararı ile kısaltılabilir.

Ortaklık Konseyi iktüzüğünü yapar.

Ortaklık Konseyi, görevlerinde kendisine yardım edebilecek her komiteyi ve özellikle Anlaşmanın iyi yürütülmesi için gerekli işbirliği devamlılığı sağlayacak bir komite kurmağa karar verebilir.

Ortaklık Konseyi bu komitelerin görev ve yetkilerini belirtir.

Madde — 25.

1. Her Âkid Taraf, Anlaşmanın uygulama ve yorumu ile ilgili ve Türkiye'yi veya Topluluğu, Topluluk üyesi bir Devleti ilgilendiren her anlaşmazlığı Ortaklık Konseyine getirebilir.

2. Ortaklık Konseyi Anlaşmazlığı karar yolu ile çözebilir; keza, anlaşmazlığı Avrupa Toplulukları Adalet Divanına veya mevcut her hangi bir başka yargı merciine götürmeyi kararlaştırabilir.

3. Taraflardan her biri, kararın veya hükmün yerine getirilmesinin gerektirdiği tedbirleri almakla yükümlüdür.

4. Anlaşmazlık, işbu maddenin 2 nci fıkrasına göre çözülememiş ise, Âkid Tarafların geçiş dönemi ve son dönemde başvurabilecekleri tahkim ve sair yargı usulü yollarını, Anlaşmanın 8 nci maddesi uyarınca Ortaklık Konseyi düzenler.

Madde — 26.

Anlaşmanın hükümleri, Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğunun yetki alanına giren maddelere uygulanmaz.

Madde — 27.

Ortaklık Konseyi, bir yandan, Avrupa Parlamenter Assamblesi, Topluluğun Ekonomik ve Sosyal Komitesi ve öteki organları ile, öte yandan, Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Türkiye'nin yukarıkileri karşılayan organları arasında işbirliği ve temasları kolaylaştırmak için her türlü yararlı tedbir alır.

Bununla beraber, hazırlık dönemi süresince, bu temaslar, yalnız Avrupa Parlamenter Assamblesi ile Türkiye Büyük Millet Meclisi arasındaki ilişkilerle sınırlanır.

Madde — 28.

Anlaşmanın işleyişi, Topluluğu kuran Andlaşmadan doğan yükümlerin tümünün Türkiye'ce istenebileceğini gösterdiğinde, Âkîd Taraflar, Türkiye'nin Topluluğa katılması olanağını incelerler.

Madde — 29.

1. Anlaşma bir yandan Türkiye Cumhuriyeti ülkesinde, öte yandan Belçika Krallığı, Federal Almanya Cumhuriyeti, Fransa Cumhuriyeti, İtalya Cumhuriyeti, Lüksemburg Büyük Dükalığı ve Hollanda Krallığının ülkelerinde uygulanır

2. Gene Anlaşma, Topluluğu kuran Andlaşmanın 227 neî maddesinin 2 neî fıkrasının 1 neî bendinde gözetilenleri karşılıyan alanlar bakımından, Fransız denizasıırı illerine de uygulanır.

Anlaşmanın başka alanlarla ilgili hükümlerinin, sözü geçen illerde uygulanma şartları, Âkîd Taraflar arasında ilerde varılacak anlaşma ile belirtilir.

Madde — 30.

Âkîd Taraflarca Anlaşmaya eklenmesi uygun bulunan protokoller, Anlaşmanın ayrılmaz parçalarıdır.

Madde — 31.

Anlaşma, imza eden Devletlerin kendi anayasa usullerine uyularak onaylanır; Topluluk yönünden Konseyce, Topluluğu kuran Andlaşma hükümleri uyarınca bir karar alınması ve bunun Âkîd Taraflara tebliği ile, geçerli olarak akdedilmiş olur.

Yukarıki fıkrada anılan akdın tasdik ve tebliğ belgeleri Brüksel'de karşılıklı olarak verilir.

Madde — 32.

Anlaşma, 31 neî maddede sözü geçen tasdik belgelerinin karşılıklı olarak verilmesi tarihini kovalıyan ikinci ayın ilk günü yürürlüğe girer.

Madde — 33.

İşbu Anlaşma, her metin eşitlikle geçerli olmak üzere, Türk, Alman, Fransız, İtalyan ve Hollanda dilleri ile ikişer nüsha olarak yazılmıştır.

PROTOKOL n° 1**GEÇİCİ PROTOKOL**

Âkîd Taraflar,

Türk ekonomisi için, özellikle hazırlık döneminde, tütün, kuru üzüm, kuru incir ve fındık ihracatının önemine inanarak,

Ortaklık Anlaşmasının 3 neî maddesinde öngörülen Geçici Protokolü tesbit etmek isteğiyle, Aşağıdaki hükümler üzerine uyuşmuşlardır:

Madde — 1.

1. Anlaşmanın yürürlüğe girmesinden dört yıl sonra, Ortaklık Konseyi, Türkiye'nin ekonomik durumunu göz önünde bulundurarak, Anlaşmanın 4 neî maddesinde gözetilen geçiş döneminin gerçekleşme şartları, usulleri, sıra ve süreleri ile ilgili hükümlerini bir Katma Protokol ile tesbit edip edemeyeceğini inceler.

Katma Protokol Âkıld Taraflarea imzalanacak ve her birinde uyulması gereken anayasa usul-
lerinin tamamlanmasından sonra yürürlüğe girecektir.

2. Beşinci yılın sonunda Katma Protokol tesbit edilememiş ise, Ortaklık Konseyinde karar-
laştıracak ve 3 yılı geçmeyecek bir süreden sonra 1 neı fıkrada öngörülen usule yeniden basvu-
ruler.

3. Bu protokol hükümleri, Katma Protokol yürürlüğe girinceye, ve en geç onuncu yılın so-
nuna değin uygulanır.

Bununla beraber, Katma Protokol tesbit edilmiş, fakat onuncu yıl sonunda yürürlüğe gireme-
miş ise, Geçici Protokol en çok bir yıllık bir süre için uzatılır.

Katma Protokol dokuzuncu yılın sonunda tesbit edilemediği takdirde, Ortaklık Konseyi, hazır-
lık döneminin onuncu yılının bitiminden sonra uygulanacak rejimi kararlaştırır.

Madde — 2.

İşbu Protokolün yürürlüğe girişi ile birlikte Topluluk Üyesi Devletler, Türkiye kaynaklı ve
Türkiye çıkışlı ithalâtları için aşağıdaki yıllık tarife kontenjanlarını açarlar :

a) 24.01 — Ham ve mamul olmayan tütün : Tütün döküntüleri

Belç. - Lüks. Eko. Birl.	1.250 ton
Federal Almanya Cumhuriyeti	6.600 »
Fransa	2.550 »
İtalya	1.500 »
Holânda	600 »

Bu tarife kontenjanlarının sınırı içinde her üye Devlet, Toplulukça 9 Temmuz 1961 de inzala-
nan Ortaklık Anlaşması çerçevesinde aynı ürünler ithalâtına uyguladığına eşit bir gümrük vergisi
uygular.

b) 08.04 — Yalnız kuru üzüm (içinde 15 Kg. veya daha az mal bulunan ambalâjlarla)

Belç. - Lüks. Eko. Birl.	3.250 ton
Federal Almanya Cumhuriyeti	9.750 »
Fransa	2.800 »
İtalya	7.700 »
Holânda	6.500 »

Bu tarife kontenjanlarının sınırı içinde her üye Devlet, Toplulukça 9 Temmuz 1961 de inzala-
nan Ortaklık Anlaşması çerçevesinde aynı ürünler ithalâtına uyguladığına eşit bir gümrük vergisi
uygular.

c) 08.03 — Yalnız kuru incir (içinde 15 Kg. veya daha az mal bulunan ambalâjlarla)

Bel. - Lüks. Eko. Birl.	840 ton
Federal Almanya Cumhuriyeti	5.000 »
Fransa	7.000 »
Holânda	160 »

Bu tarife kontenjanları çerçevesinde Topluluk üyesi her Devlet, millî gümrük vergilerinin kuru
incir için Ortak Gümrük Tarifesinde son yaklaşma anına kadar, Topluluğu kuran Anlaşmanın
14 neı maddesinin 1 neı fıkrası anlamındaki esas vergiden, Topluluk üyesi Devletlerin kendi ara-
larında yaptıkları indirimlerin yarısının düşülmesi ile elde edilene eşit bir gümrük vergisi uygular.

Geçici Protokolün hükümleri, Topluluk üyesi Devletler millî gümrük vergilerinin kuru incir
Ortak Gümrük Tarifesine son yaklaşma anında elau yürürlükte bulunuyorsa, Topluluk, 3 neı mad-
de hükümlerini göz önünde bulundurarak, yukarıki bend gereğince Türkiye'ye sağlananlara eşit
ticari faydaların saklı tutulması için gerekli tarife tedbirlerini alır.

d) 08.05 — Dış ve iç kabukları çıkarılmış olanlar da dâhil olmak üzere yaş veya kuru sert kabuklu meyvalar : Yalnız fındık

Belç. - Lüks. Elko. Birl.	540 ton
Federal Almanya Cumhuriyeti	14.500 »
Fransa	1.250 »
Holânda	710 »

Bu tarife kontenjanları çerçevesinde Topluluk üyesi her Devlet % 2,5 ad valorem bir gümrük vergisi uygular.

Bunun dışında, Topluluk üyesi Devletler, Anlaşmanın yürürlüğe girmesi ile birlikte bu ürün için, Topluluk içi gümrük vergilerinin tamamen kaldırılmasını ve Ortak Gümrük Tarifesinin tüm olarak uygulanmasını gerçekleştirirler.

Madde — 3.

2 ne maddede gösterilen ürünler için, Topluluk üyesi Devletler milli gümrük vergilerinin Ortak Gümrük Tarifesine son yaklaşmasından itibaren, Topluluk her yıl, Türkiye yararına o tarihte açılmış milli tarife kontenjanlarının tutarına eşit hacimde tarife kontenjanları açar. Bu usul Ortaklık Konseyince ertesi takvim yılı için, 4 ne maddede gereğince alınan kararlara zarar vermeksizin uygulanır.

Bununla beraber, fındık bakımından bu usul, ancak Topluluk üyesi Devletlerin milli gümrük vergilerinin öteki üç ürünün tümü ile Ortak Gümrük Tarifesine uyumu anında uygulanır.

Madde — 4.

Anlaşmanın yürürlüğe girişini kovalayan ikinci yıldan başlayarak, Ortaklık Konseyi 2 ve 3 ne maddelerde gösterilen tarife kontenjanlarının hacmini artırmayı kararlaştırabilir. Ortaklık Konseyinin aksine kararı olmadıkça, bu artırmalar iltisabedilmiş olur. Her artırıma, ancak ertesi takvim yılından başlayarak uygulanır.

Madde — 5.

Anlaşmanın yürürlüğe girişi, takvim yılı başına raslamaz ise, Topluluk üyesi Devletler, Anlaşmanın yürürlüğe girişinden ertesi takvim yılının başına kadarki süre için, bu sürenin beher ayı hesabıyla, 2 ne maddede anılan miktarların onikide birini karşılıyan hacimde tarife kontenjanları açarlar.

Bununla beraber, Ortaklık Konseyi, Anlaşma yürürlüğe girer girmez, sözü geçen ürünler ihracatının mevsimlik niteliğini göz önünde tutarak, yukarıki bendin uygulanması ile elde edilen tarife kontenjanları hacimlerinin artırılmasını kararlaştırabilir.

Madde — 6.

Anlaşmanın yürürlüğe girmesinden itibaren üçüncü yılın bitiminde Ortaklık Konseyi, 2 ne maddede gösterilenlerden başka ürünlerin Topluluk pazarında sürümünü teşviğe elverişli tedbirleri kararlaştırabilir.

Madde — 7.

Tütün, fındık veya kuru incir için ortak tarım politikasının uygulanmaya konması ile birlikte, Topluluk, işbu Protokol gereğince Türkiye'ye sağlananlara eşit ihracat imkânlarını saklı tutmak üzere, bu ortak tarım politikası için öngörülen rejimi göz önünde bulundurarak, gerekebilecek tedbirleri alır.

Madde — 8.

İşbu Protokolün 2 nci maddesinde gösterilen ürünler için Toplulukça tarife kontenjanları açılması halinde, bu tarife kontenjanları çerçevesinde uygulanacak gümrük vergileri seviyesi bakımından, Türkiye'ye anlaşmaya taraf olmayan bir memleketten daha az elverişli bir işlem yapılamaz.

Madde — 9.

Türkiye, Topluluk üyesi Devletlerden birine veya bir kaçına tanıdığı en elverişli işlemi üye Devletlerin hepsine teşmile gayret eder.

Madde — 10.

Her Akıd Taraf, hazırlık döremi ile birlikte, yerleşme hakkı, hizmet edimi, ulaştırma ve rekabetle ilgili her çeşit güçlükleri Ortaklık Konseyine getirebilir. Ortaklık Konseyi gerekirse, bu güçlükleri gidermek için, Akıd Taraflara her türlü yararlı tavsiyelerde bulunabilir.

Madde — 11.

İşbu Protokol Anlaşmaya eklenmiştir.

PROTOKOL n° 2**MALİ PROTOKOL****AKID TARAFLAR,**

Ortaklık Anlaşması amaçlarının izlenmesini kolaylaştırmak için Türk ekonomisinin hızlandırılmış bir şekilde kalkınmasına faydalı olmak KAYGISIYLA, aşağıdaki hükümler üzerinde UYUŞMUŞLARDIR :

Madde — 1.

Türk ekonomisinin verimliliğini artırmaya yardımcı, Anlaşmanın amaçlarının gerçekleştirilmesine faydalı olan ve Türk kalkınma plânı çerçevesinde yer alan yatırım projeleri için finansman istemleri, Türk Devleti ile Türk teşebbüsleri tarafından, Avrupa Yatırımlar Bankasına sunulabilir. Banka, bunların tabi tutulacağı işlemden müracaat sahiplerine bilgi verir.

Madde — 2.

Olumlu bir sonuca bağlanan istemler ödünçler vasıtasıyla finanse edilir. Bu ödünçlerin tutarı 175 milyon hesap birimine erişebilir ve Anlaşmanın yürürlüğe girişini kovalayan beş yıl içinde bağlanabilir.

Madde — 3.

Finansman istemleri, Türk teşebbüslerinden geldiği zaman, ancak Türk Hükümetinin oluru ile olumlu sonuca bağlanabilir.

Madde — 4.

1. Ödünçler, finansmanına ayrıldıkları projelerin ekonomik özelliklerine göre verilir.
2. Özellikle kârlılığı uzun vâdeli veya yayılı yatırımlara ilişkin ödünçler, indirilmiş faiz haddi, uzatılmış ödeme süresi, ödemesiz dönem gibi özel şartlar ve gereği halinde, bu ödünçlerin Türkiye tarafından ödenmesini kolaylaştırabilecek başka özel ödeme şartları ile donatılabilir.

3. Bir ödünç, Türk Devletinden gayrı bir teşebbüs veya topluluğa verildiği zaman, Türk Devletinin garantisine bağlanır.

Madde — 5.

1. Banka, bu ödünçlerin verilmesini, ihale veya teklif almalar düzenlenmesine bağliyabilir. Bu ihale veya teklif almalara katılma, Türkiye ve Topluluk üyesi Devletler uyruklu her gerçek veya tüzel kişiye eşit rekabet şartları ile açıktır.

2. Ödünçler, kabul edilen yatırım projelerinin gerçekleşmesi için gerekli ithalât giderleri kadar iç giderlerin karşılanmasında da kullanılabilir.

3. Banka, fonların en rasyonel şekilde ve Anlaşma hedeflerine uygun olarak kullanılmasını gözetir.

Madde — 6.

Türkiye, bu ödünçlerden faydalanan borçluların, ödünçlerin ana para ve faizlerinin ödenmesinin gerektirdiği dövizleri edinmelerine imkân vermekle yükümlüdür.

Madde — 7.

Bâzi projelerin gerçekleştirilmesi için bu Protokol çerçevesinde yapılacak yardım, özellikle üçüncü Devletler, milletlerarası malî kuruluşlar veya Türkiye ya da Topluluk üyesi Devletler kalkınma ve kredi müesseseleri ve resmî makamlarının dâhil olacakları finansmanlara katılma şeklinde olabilir.

Madde — 8.

Anlaşmada ve bu Protokolde gösterilen şartlarla Türkiye'nin ekonomik ve sosyal kalkınmasına getirilen yardım, Türk Devletinininkini tamamlayıcı bir çaba teşkil eder.

Madde — 9.

İşbu Protokol Anlaşmaya eklenmiştir.

SON SENET

Bir yandan,
Türkiye Cumhurbaşkanı ve
Öte yandan,
Majeste Belçikalılar Kralının,
Federal Almanya Cumhurbaşkanı,
Fransa Cumhurbaşkanı,
İtalya Cumhurbaşkanı,
Altes Ruayal Lüksemburg Büyük Düşesinin,
Majeste Holânda Kraliçesinin
ve Avrupa Ekonomik Topluluğu Konseyinin
Türkiye ile Avrupa Ekonomik Topluluğu arasında bir Ortaklık yaratan Anlaşmanın imzası için

Ankara'da 12 Eylül 1963 gününde toplanan tam yetkili temsilcileri aşağıdaki metinleri tesbit etmişlerdir :

Türkiye ile Avrupa Ekonomik Topluluğu arasında bir Ortaklık yaratan ANLAŞMA ile aşağıda sayılan protokolleri :

Protokol n° 1 : Geçici Protokol

Protokol n° 2 : Mali Protokol

Tam yetkili temsilciler bundan başka

— Aşağıda sayılan ve işbu Senede ekli :

1. Geçici Protokolün 2 nci maddesi ile ilgili olarak kuru üzümle ilişkin niyet bildirisini;

2. Mali Protokolün 2 nci maddesinde sözü geçen hesap biriminin değerine ilişkin yorum bildirisini;

3. Ortaklık Anlaşmasında geçen «Âkid Taraflar» deyiminin yorumu ile ilgili bildiriyi kabul etmişler;

— Ve Federal Almanya Cumhuriyeti Hükümetinin aşağıda sayılan ve işbu senede ekli bulunan bildirimlerini not etmişlerdir :

1. Alman uyruklarının tanımı ile ilgili bildiri;

2. Anlaşmanın Berlin'e uygulanmasına ilişkin bildiri.

Tam yetkili temsilciler işbu Senede ekli bildirimlerin icabında Türkiye ile Avrupa Ekonomik Topluluğu arasında bir Ortaklık yaratan Anlaşma ile aynı şartlarda geçerliklerinin sağlanması için gerekli usullere tabi tutulacağı hususunda uyuşmuşlardır.

BUNUN BELGESİ OLARAK, aşağıda adları yazılı tam yetkili temsilciler işbu Son Senedin altına imzalarını atmışlardır.

Ankara'da 12 Eylül 1963 gününde yapılmıştır

Türkiye Cumhurbaşkanı adına :

Feridun Cemal ERKİN

Majeste Belçikalılar adına :

Pau Henri SPAAK

Federal Almanya Cumhurbaşkanı adına :

Gerhard SCHROEDER

Fransa Cumhurbaşkanı adına :

Maurice COVUER de MURVILLE

İtalya Cumhurbaşkanı adına :

Emillo COLOMBO

Altes Ruayal Lüksemburg Büyük Düsesi adına :

Eugène SCHAUS

Majeste Holânda Kraliçesi adına :

Joseph M. A. H. LUNS

Avrupa Ekonomik Topluluğu Konseyi adına :

Joseph M. A. H. LUNS

Avrupa Ekonomik Topluluğunu kuran

Anlaşmacı gereken usullerin yerine

getirildiğinin, özellikle Avrupa

Parlemanter Assamblesiyle danışıldığının

Öteki Âkid Tarafa bildirilmesinden

sonra ancak Topluluğu kesin olarak

bağlayacağı ihtiyat kaydı ile

GEÇİCİ PROTOKOLÜN 2 NCI MADDESİ İLE İLGİLİ OLARAK KURU ÜZÜME İLİŞKİN
NİYET BİLDİRİSİ

Topluluk, kuru üzüm için ortak bir pazar örgütü kurmayı tasarlamadığını bildirir.

MALİ PROTOKOLÜN 2 NCI MADDESİNDE SÖZÜ GEÇEN HESAP BİRİMİNİN DEĞERİNE
İLİŞKİN YORUM BİLDİRİSİ

Âkid Taraflar aşağıdaki hususları bildirirler :

1. Mali Protokolün 2 nci maddesinde öngörülen tutarın açıklanmasında kullanılan hesap biriminin değeri 0,88 867 088 gram sâf altındır.

2. 1 nci fıkrada tanımlanan hesap birimi bakımından Topluluk üyesi bir Devletin para paritesi, bir hesap biriminin içindeki sâf altın ağırlığı ile Milletlerarası Para Fonuna bu para için bildirilmiş olan pariteye tekabül eden sâf altın ağırlığı arasındaki orandır. Bildirilmiş bir paritesi yoksa veya cari işlemlerde Para Fonunun müsaade ettiği sınırdan dışarıda pariteden uzaklaşan kur uygulaması varsa, paranın paritesine tekabül eden altın; dolaylı veya dolaysız olarak tamamlanmış ve altına çevrilebilen bir paranın Fona bildirilmiş paritesi esaslı ile hesap gününde Üye Devlete, cari ödemeler için sözü edilen altına çevrilebilir paraya uygulanmakta olan kambiyo rayicine göre hesaplanır.

3. Yukarıdaki 1 nci fıkrada belli edilen hesap birimi Mali Protokolün uygulama süresince değişmeyecektir. Bununla beraber, uygulama süresinin bitiminden önce Milletlerarası Para Fonuna, Statülerinin 7 nci Kısmının 4 nci maddesi gereğince bütün paraların seyyanen altına olan paritelerinin aynı oranda değişmesi kararlaştırılırsa, hesap biriminin sâf altın ağırlığı bu ayarlamamanın ters fonksiyonuna göre değiştirilecektir.

Topluluk üyesi Devletlerden birinin veya birkaçının, Milletlerarası Para Fonunun yukarıki bendde öngörülen kararını uygulamaması halinde hesap biriminin sâf altın ağırlığı, Milletlerarası Para Fonuna kararlaştırılmış ayarlamamanın ters fonksiyonuna göre değiştirilecektir. Ancak, Avrupa Ekonomik Topluluğu Konseyi böylece ortaya çıkan durumu inceleyecek ve Komisyonun önermesi üzerine ve Para Komitesinin görüşü alınarak gerekli tedbirleri mevsuf çoğunlukla kararlaştırılacaktır.

ORTAKLIK ANLAŞMASINDA GEÇEN «ÂKID TARAFLAR» DEYİMİNİN YORUMU İLE
İLGİLİ BİLDİRİ

Âkid Taraflar, Ortaklık Anlaşmasının metinde geçen «Âkid Taraflar» deyimine, bir yandan Türkiye Cumhuriyeti, öte yandan, Topluluk ile üye Devletler, veya sadece, ya üye Devletler ya da Topluluk anlamı verilmek suretiyle, yorumlanması hususunda anlaşmışlardır. Bu deyim her defasında verilecek anlam, Anlaşmanın bunları karşılıklı hükümlerinden çıkarılacaktır. Bâzi hallerde «Âkid Taraflar» deyimini, Topluluğu kuran Andlaşmanın geçiş dönemi süresince üye Devletler, bu dönemin bitiminden sonra Topluluk anlamına gelebilecektir.

FEDERAL ALMANYA CUMHURİYETİ HÜKÜMETİNİN BİLDİRİLERİ

1. Alman uyruklarının tanımı ile ilgili bildiri :

Federal Almanya Cumhuriyeti Temel Kanunu anlamında bütün Almanlar Federal Almanya Cumhuriyeti uyruklığında sayılır.

2. Anlaşmanın Berlin'e uygulanmasına ilişkin bildiri :

Federal Almanya Cumhuriyeti Hükümetince üç aylık bir süre içinde Âkid Taraflara aksine bir bildiriye bulunmadıkça, Ortaklık Anlaşması Berlin Eyaletine de uygulanır.

ANLAŞMANIN İMZASI SIRASINDA İKİ HEYET BAŞKANI ARASINDA TEATİ EDİLEN
MEKTUPLAR

Mektup : Avrupa Ekonomik Topluluğu Heyeti Başkanı B. Günther SEELIGER'den
Türk Heyeti Başkanı, Büyükelçi B. Hasan Esat IŞIK'a

Tarih : 12 Eylül 1963

Konu : Türkiye'deki iş gücüne ilişkin sorunlar

Ankara, 12 Eylül 1963

Bay Başkan,

Bu müzakereler sırasında belirttiğiniz isteğe uymak üzere, Ortaklık Anlaşmasının 4 ve 12 nci maddeleri hükümleri göz önünde bulundurularak, Ortaklık Konseyinin, Türkiye'deki iş gücüne ilişkin sorunları hazırlık döneminden itibaren inceleyebilmesini Topluluğun kabul eylediğini size bildirmekle şeref duyarım.

Bu mektubun alındığının lütfen bildirilmesini rica ederim.
En üstün saygılarımın kabulünü dilerim Bay Başkan.

Günther SEELIGER
Avrupa Ekonomik Topluluğu
Heyeti Başkanı

Mektup : Türk Heyeti Başkanı, Büyükelçi B. Hasan Esat IŞIK'dan
Avrupa Ekonomik Topluluğu Heyeti Başkanı B. Günther SEELIGER'e

Tarih : 12 Eylül 1963

Konu : Avrupa Ekonomik Topluluğu Heyeti Başkanının mektubuna cevap

Ankara, 12 Eylül 1963

Bay Başkan,

12 Eylül 1963 günlü mektubunuzla, bana aşağıdaki hususu bildirmek lütfunda bulunmuşunuz:

«Bay Başkan,

Bu müzakereler sırasında belirttiğiniz isteğe uymak üzere, Ortaklık Anlaşmasının 4 ve 12 nci maddeleri hükümleri göz önünde bulundurularak, Ortaklık Konseyinin, Türkiye'deki iş gücüne ilişkin sorunları hazırlık döneminden itibaren inceleyebilmesini Topluluğun kabul eylediğini size bildirmekle şeref duyarım.

Bu mektubun alındığını lütfen bildirilmesini rica ederim.
 Bu mektubun alındığını bildirmekle şeref duyarım.
 En üstün saygılarımın kabulünü dilerim Bay Başkan.

Hasan Esat IŞIK
 Türk Heyeti Başkanı

Millet Meclisi Cumhuriyet Senatosu

Cumhurbaşkanlığına yazılan tezkerenin tarih ve numarası	: 6.2.1964	1/559		1/345
Bu kanunun yayımının Başbakanlığa bildirildiğine dair Cumhurbaşkanlığından gelen tezkerenin tarih ve numarası	: 10.2.1964	4/59		

Bu kanunun görüşmelerini gösteren tutanakların Cilt, Birleşim ve Sayfa numaraları :

Millet Meclisi Tutanak Dergisi			C. Senatosu Tutanak Dergisi		
Cilt	Birleşim	Sayfa	Cilt	Birleşim	Sayfa
22	148	166	17	30	462
23	9	149:150	18	34	3
24	20	33	37		413:414,422:424
25	32	80:91,115:118			
	34	130,145:148			
	35	152,170:173			

Millet Meclisi 544 S. Sayılı basmayazı Millet Meclisi 32 nci Birleşim Tutanak Dergisine, Cumhuriyet Senatosu 396 S. Sayılı basmayazı Cumhuriyet Senatosu 37 nci Birleşim Tutanak Dergisine bağlıdır.

Bu kanunu görüşen komisyonlar : Millet Meclisi Ticaret, Gümrük ve Tekel, Dışişleri ve Plân komisyonları ile Cumhuriyet Senatosu Malî ve İktisadi İşler, Dışişleri ve Bütçe ve Plân komisyonları.